

Vergaderjaar 2023–2024

36 410 XIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2024

Nr. 94

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 maart 2024

Met deze brief informeer ik de Tweede Kamer over de bevindingen uit de evaluatie van het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN). Het onderzoeksrapport is als bijlage bij deze brief gevoegd. Uit de evaluatie blijkt dat NEN op een doelmatige en doeltreffende wijze invulling geeft aan haar wettelijke taken.

Het belang van een goed werkend normalisatiesysteem

In ons dagelijks leven hebben wij continu te maken met normen. Denk aan: testmethodes om te toetsen of een lift daadwerkelijk aan de maximale liftbelasting voldoet, of hoe speelgoed getest moet worden op veiligheid voor kinderen. Normen zijn afspraken over de kwaliteit en veiligheid van producten, diensten of processen. Het proces om deze normen te maken heet normalisatie. Een goed werkend normalisatiesysteem is een randvoorwaarde voor goed werkende markten in de internationale handel, omdat alle bedrijven dan kunnen voldoen aan dezelfde internationale afspraken. Normen zijn vrijwillige afspraken die een belangrijke rol spelen in de borging van kwalitatieve en veilige producten, processen en diensten. Ook kan normalisatie transities faciliteren zoals digitalisering en duurzaamheid, door bijvoorbeeld eisen vast te stellen aan duurzame energiesystemen en cyber security.

Stichting NEN is door de Nederlandse Staat aangewezen als het nationale normalisatie instituut in Nederland. NEN is daarmee verantwoordelijk voor een aantal activiteiten rondom de totstandkoming, publicatie en bevordering van het gebruik van normen. Zo biedt NEN een platform om nieuwe normen te ontwikkelen via de normcommissies op zowel nationaal, Europees als internationaal niveau. In deze normcommissies kunnen alle partijen deelnemen die een belang hebben bij de ontwikkeling van een norm, zoals fabrikanten, dienstverleners, kennisinstellingen,

overheid en consumentenorganisaties. Het doel is om samen tot breed gedragen normen te komen. NEN is de toegangspoort voor inbreng van Nederlandse belangen bij de ontwikkeling van (inter-) nationale normen. Als onafhankelijke procesbegeleider zorgt NEN ervoor dat de afspraken worden vastgelegd in normen en worden gepubliceerd. Om toepasbaarheid van normen in praktijk te vergroten biedt NEN onder andere online toepassingsproducten en trainingen aan.

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) stelt via de zogenoemde taakgerichte financiering jaarlijks € 1,3 miljoen ter beschikking aan NEN voor de uitvoering van een aantal wettelijke taken die voortvloeien uit de Europese normalisatie verordening¹. Een belangrijke taak is om belanghebbende partijen in Nederland vroegtijdig te informeren over Europese en mondiale normalisatie-initiatieven. Op basis van deze informatie kunnen marktpartijen beter beoordelen of zij actief betrokken willen zijn bij de vormgeving van specifieke nieuwe normen.

Belangrijkste conclusies en aanbevelingen

In opdracht van EZK is een evaluatie naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de taakgerichte financiering van NEN uitgevoerd door onderzoeksbureau Kwink Groep. De evaluatie gaat over de periode 1 januari 2020 tot 1 januari 2023. Uit het onderzoek komt naar voren dat NEN de taakgerichte activiteiten doeltreffend en doelmatig uitvoert. Hierbij heeft NEN aandacht voor transparantie van het normalisatieproces en mogelijkheid tot deelname van het midden- en kleinbedrijf en andere stakeholders zoals kennisinstellingen. Kwink Groep heeft een aantal aanbevelingen gedaan voor NEN en EZK om nog verder te verbeteren. Deze aanbevelingen zien op de taakomschrijving, dialoog en brede inzet op kennisvergroting over normalisatie.

Aanbeveling 1: verduidelijking taakomschrijving

Allereerst wordt EZK geadviseerd om de doelen van de taken binnen de taakgerichte financiering nog duidelijker te maken. Het is lastig om kwantitatief te meten of NEN belanghebbenden in voldoende mate heeft geïnformeerd. Daarom kan het jaarlijks gesprek tussen NEN en EZK structureler vormgegeven worden, om samen kritisch te reflecteren of de uitvoering van de taken daadwerkelijk bijdragen aan het beoogde doel en wat nodig is voor de opvolging.

Aanbeveling 2: Voortzetten dialoog NEN en EZK

De tweede aanbeveling ziet op het voortzetten van de dialoog tussen NEN en EZK. Kwink Groep adviseert een aantal gespreksonderwerpen, waarmee NEN en EZK de dialoog onderling explicieter vorm zouden kunnen geven. Onderwerpen die hierbij genoemd worden zijn de uitvoering van de taken, de (toekomstgerichte) context en of het budget toereikend is voor de opdracht.

Aanbeveling 3: Vergroting kennisdeling

Ten slotte doet Kwink Groep een aantal aanbevelingen met betrekking tot kennisdeling zowel binnen NEN intern als daarbuiten. Binnen NEN intern wordt geadviseerd om *best practices* uit projecten die voortkomen uit de taakgerichte financiering op structurele basis uit te wisselen en gezamenlijk mogelijke verbeteringen te identificeren. Daarnaast wordt geadviseerd om het gesprek voort te zetten met alle relevante stake-

¹ (EU) 1025/2012

holders, zoals NEN, de rijksoverheid, VNO-NCW / MKB-Nederland, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld. Al deze partijen hebben een actieve rol in het informeren van marktpartijen over het belang van normalisatie, nieuwe normontwikkeltrajecten en het vergroten van het kennisniveau.

Beleidsreactie op de aanbevelingen

Allereerst onderschrijf ik het belang van een goed functionerend normalisatiestelsel in Nederland en ben ik positief over de conclusie van Kwink Groep dat NEN de wettelijke taken doeltreffend en doelmatig uitvoert. Een goede dialoog tussen NEN en EZK over de taken die voortkomen uit de taakgerichte financiering is hiervoor essentieel. Door transparant te communiceren met elkaar over de huidige en toekomstige ontwikkelingen krijgen we een duidelijk beeld van welke opvolging noodzakelijk is om het doel te bereiken. De reguliere dialoog tussen NEN en EZK wordt voortgezet en de aanbevelingen van Kwink Groep over de gespreksonderwerpen zullen daarin meegenomen worden. Daarnaast wordt de reguliere dialoog tussen EZK, NEN en relevante partijen zoals industrie, kennisinstellingen en het maatschappelijk middenveld voortgezet en uitgebreid.

De aanbevelingen over een structurele dialoog en kennisdeling sluiten bovendien goed aan bij een aantal lopende trajecten.

- *Nationale normalisatie agenda en de Europese normalisatie strategie* EZK is trekker van de nationale normalisatie agenda.² De agenda dient ter uitvoering van de Europese normalisatie strategie.³ De speerpunten uit de agenda zijn: prioriteren, verbinden en capaciteitsopbouw. De Europese normalisatiestrategie ziet op een betere afstemming tussen normalisatie en Europese beleidsprioriteiten. In de afgelopen periode zijn al een aantal nationale acties uitgevoerd zoals de kick-off van een Rijksbreed normalisatienetwerk voor interdepartementale afstemming en kennisuitwisseling. Ook zijn normalisatiewerkshops voor Rijksambtenaren georganiseerd in samenwerking met NEN.
- *Europese verklaring over normalisatiekennis*
Op 30 november 2023 heeft Nederland de Europese verklaring voor versterking normalisatieopleidingen en -kennis getekend.⁴ De verklaring biedt lidstaten, normalisatie instituten en organisaties handvatten bij de uitvoering van de Europese normalisatiestrategie en de uitvoering hiervan zal in 2024 nader uitgewerkt en vormgegeven worden. TU Eindhoven heeft een voortrekkersrol gehad bij de totstandkoming van deze verklaring. Ik juich dit initiatief toe.

Tot slot

Normalisatie is een belangrijk instrument waarvan ik de potentie ook goed wil benutten in het licht van de digitale en duurzame transitie en de huidige geopolitieke ontwikkelingen. De Europese Commissie heeft in 2023 het High Level Forum for Standardisation⁵ (HLF) opgericht, mede met het doel om Europese industrieën competitief te houden. Ik onder-

² Het doel van de *Nationale Normalisatie Agenda* is een betere afstemming tussen Europese beleidsprioriteiten en normalisatie in Nederland ter versterking van de interne markt door de proactieve en strategische inzet van een Rijksbreed en deskundig normalisatienetwerk.

³ Standardisation strategy – European Commission (europa.eu)

⁴ HLF on European Standardisation: Pledge on education & skills on standards | Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs (europa.eu)

⁵ het *High Level Forum on Standardisation* (HLF) is ingesteld om met alle 30 EER-leden + 30 CEO-niveau vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, academische wereld en maatschappelijk middenveld om te prioriteren welke Europese standaarden/normen voorrang moeten krijgen in ontwikkeling om EU-industrieën competitief te houden.

schrijf het belang van een gezamenlijke inspanning van beleidsmakers en normalisatie instituten op Europees niveau om internationaal invloed te houden en de interne markt te beschermen. In dat kader ben ik positief over de samenwerking met NEN, die door deze evaluatie wordt bevestigd. Binnen het HLF zet ik mij, samen met NEN, in voor de duidelijke prioritering van strategische normalisatieonderwerpen die ook structureel bijdragen aan het beschermen van de interne markt en de economische veiligheid.

Daarnaast start in de eerste helft van 2024 de evaluatie van de Europese normalisatieverordening 1025/2012. Ik zal actief meedenken en moedig alle belanghebbende partijen aan om dat ook te doen.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens